

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАФТИ І ГАЗУ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗВО "ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
"УКРАЇНА" ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

м. Мукачєво

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
КАФЕДРА ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА» ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

20 квітня 2024 року

**Мукачево
2024**

Отже, читаймо, підвищуймо свій соціальний інтелект – це наснажує працювати, досліджувати й популяризувати бібліотерапію.

Список використаних джерел

1. Зливков В. Л., Лукомська С. О., Федан О. В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.
2. Хефзіба Андерсон. BBC Culture. Чудодійна сила книготерапії. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/vert_cul/2016/02/160205_vert_cul_can_you_read_yourself_happy_vr. Дата звернення: 16.04.2024.
3. Поетика. Арістотель. Стаття у Вікіпедії. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_\(%D0%90%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BE%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_(%D0%90%D1%80%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C)). Дата звернення: 16.04.2024.
4. Zaccaria, J. & Moses, H. (1968), Facilitating Human Development Through Reading: The Use of Biblio-Therapy in Teaching and Counseling, Stipes Publ. Co., Champaign, 250 p.

УДК 005.21:02-043.86(477)(043.2)

**Ангеліна ГОЛЬЧА,
Лідія ПРОКОПОВИЧ**
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

Нині у період глобалізації та інформатизації значно посилюються зв'язки між різними сферами, а кожна галузь прагне модернізувати та осучаснити не тільки основні аспекти своєї діяльності, а й ставлення аудиторії до свого функціонування. Не виключенням є й бібліотечна сфера. Нині роль бібліотеки у сучасному світі значно змінилася порівняно із попередніми етапами розвитку бібліотечної справи в світі. На сьогодні бібліотека це вже не просто книгосховище, а комунікаційний центр, де відвідувачі можуть знайти студії та гуртки за інтересами, а також розвивати свої таланти. У той же час бібліотеки ХХІ століття це стильні приміщення, із дизайнерськими рішеннями, яскравим фасадом, що мають свою символіку та айдентику. Станом на 11.06.2020 р. в Україні налічувалося 15 656 бібліотек. З них лише 29% мають комп'ютери, з яких 23,28% мають WI-FI доступ, а 6% мають оптичне підключення. При цьому тільки у Києві 90% бібліотек підключені до мережі «Інтернет» [1]. Наведені вище статистичні дані свідчать про те, що сучасні бібліотеки попри активну на сьогодні інформатизацію та комп'ютеризацію, не здатні забезпечувати потреби всіх користувачів.

Концепція розвитку бібліотечної справи України (від 12 лютого 2013 р.) акцентує увагу на цифровізації бібліотечної сфери, формуванні сучасного соціокультурного образу бібліотеки шляхом адаптації її діяльності до умов інформаційного суспільства [2]. Згідно Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу», державна політика у сфері бібліотечної справи реалізовується шляхом надання прав громадянам на бібліотечне обслуговування, забезпечення загальної доступності до інформації та

культурних цінностей, що збираються, зберігаються та надаються в тимчасове користування бібліотеками. Відповідно до Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України», важливе значення бібліотек полягає першочергово у тому, що вони є базовим елементом культурної, наукової, освітньої, інформаційної інфраструктури держави. До стратегічних напрямів розвитку бібліотечної справи можна віднести:

- удосконалення нормативно-правової бази, яка стосується діяльності бібліотек, та врегулювання стандартів бібліотечно-інформаційної галузі відповідно до міжнародних стандартів;
- створення системи гарантованого бюджетного фінансування основних бібліотечних послуг і реформування механізму отримання та використання надходжень з інших джерел фінансування;
- створення нової архітектури інтегрованої бібліотечної системи держави на основі універсального доступу та економічної доцільності;
- забезпечення професійного розвитку персоналу бібліотек, оновлення системи бібліотечно-інформаційної освіти та підвищення кваліфікації;
- модернізація матеріально-технічної бази та інформаційно-технологічної інфраструктури бібліотек;
- інтенсивний розвиток та актуалізація документно-інформаційних ресурсів бібліотек на традиційних та електронних носіях і забезпечення доступу до них;
- розвиток читання через систему соціального партнерства;
- збереження українського культурного надбання в частині документних ресурсів;
- науковий супровід розвитку бібліотек в умовах якісних змін;
- розвиток ефективних комунікацій [2].

Водночас актуальним залишається вирішення таких важливих питань у бібліотечній сфері, як створення системи інформаційно-бібліотечного обслуговування населення, що забезпечує конституційні права громадян на вільний доступ до інформації; залучення до цінностей української та світової культури, практичних і фундаментальних знань; збереження національної культурної спадщини, що зберігається в бібліотеках. Для досягнення стратегічних цілей цього ефективного розвитку бібліотек необхідне:

- прискорення реформування бібліотечної справи в руслі сучасних загальносвітових тенденцій;
- вдосконалення нормативно правової бази бібліотечної діяльності з метою забезпечення соціальних гарантій населення на інформаційно-бібліотечне обслуговування, гарантій розвитку бібліотек з урахуванням сучасних вимог і кореляцій із загальним законодавством і правовою сферою суміжних галузей;
- розвиток матеріально-технічної бази бібліотек, включаючи будівництво нових будівель і приміщень і реконструкцію наявних, забезпечення їх сучасним обладнанням;

- впровадження новітніх технологій, в тому числі інформаційно-комунікаційних, розвиток корпоративних систем;
- забезпечення безпеки бібліотек і збереження бібліотечних фондів як частини вітчизняного та світового культурного надбання;
- формування інформаційної культури суспільства, стійкого інтересу до читання, української мови, вітчизняної історії та культури;
- забезпечення бібліотек кваліфікованим персоналом [3].

Сьогодні в цьому ракурсі плідно працює Мукачівська міська центральна бібліотека імені Олександра Духновича – одна з найстаріших в Закарпатській області. У 2019 році їй виповнилося 90 років. Для багатьох поколінь мукачівців вона є центром змістовного дозвілля, інтелектуального спілкування. Нині заклад здійснює наступні послуги: *документально-інформаційні*: користування друкованими та електронними виданнями (читальний зал абонементи), бук кросинг; доступ до інформаційних ресурсів Інтернет; вільна Wi-Fi зона; книжкові виставки, перегляди; інформаційні огляди; екскурсії по бібліотеці; індивідуальне та групове інформування; пошук інформації в Інтернет на замовлення користувачів; бібліотечні уроки; консультації; *довідково-аналітичні*: система каталогів та картотек ЦБС; доступ до електронних каталогів інших бібліотек в режимі онлайн; дайджести; аналітичні огляди; бібліографічні та фактографічні довідки (усні та письмові), в т.ч. для віддалених користувачів; *комунікативні*: масові заходи; клуби (детальніше: http://muk-cdb.blogspot.com/p/blog-page_3277.html); *сервісні* надання ПК для самостійної роботи; надання попередньо індивідуальної або колективної консультації користування ПК та Інтернетом; ксерокопіювання; роздрукування документів; сканування.

Сьогодні в умовах війни бібліотека проводить патріотичні заходи, які об'єднують українців їх боротьбі проти «расійських» загарбників. Зокрема вартий уваги захід, проведений працівниками бібліотеки 23 серпня 2022 року.

«З Україною в серці, в Україні живу». «Цьогоріч День Незалежності України має для всіх українців особливе значення. У нас триває війна і окупанти скаженіють від своєї безпорадності. Українці ж продовжують гідно протистояти нелюдам й вражати світ своєю незламністю. Щиро вірю, що зовсім скоро ми гучно святкуватимемо нашу перемогу» – зазначив Олександр Ткаченко, Міністр культури та інформаційної політики. Всі святкові заходи, які відбулись впродовж дня в бібліотеці, об'єднані гаслом «З Україною в серці, в Україні живу...», що символізує бачення сучасниками Незалежності України, шану до національних символів та єднає всіх українців.

В цей день працівники бібліотеки підготували виставки та вітрини книгозбірні, провели зустріч з мукачівським поетом Богданом Сливчуком, який презентував свою книгу для тимчасово переміщених осіб «Сіль Землі». На зустрічі з ними також читав нові вірші. Читачів Мукачева Запоріжжя, Луганська та Ірпіня об'єднав флешмоб «Я піднімаю прапор моєї Батьківщини!».

Варто зазначити, що Мукачівська міська центральна бібліотека імені Олександра Духновича активно використовує у своїй діяльності сучасні

інформаційні технології. Це першочергово обумовлено тим, що віртуальний простір спрощує процес взаємодії, робить комунікацію більш ефективною, дозволяє швидко популяризувати фонди бібліотеки та розширювати цільову аудиторію. У той же час бібліотека використовує такі інструменти діалогу із зовнішнім середовищем як офіційний веб-сайт, сторінки у соціальних мережах «Фейсбук». Основним каналом комунікації із клієнтами бібліотеки є офіційний вебсайт. Він дозволяє популяризувати фонди бібліотеки, інформувати зовнішнє середовище про діяльність бібліотеки. Це обумовлено тим, що на головній сторінці бібліотеки вказується адреса бібліотеки, графік роботи, контактний номер телефону.

Отже, ми ж розглядаємо бібліотеку як сучасний багатофункціональний, вільний і доступний простір для спілкування, соціальних ініціатив, особистісного розвитку, творчості та активного дозвілля. Він слугує підвищенню рівня освіченості та культури спільноти, соціальній взаємодії і згуртованості громади.

Список використаних джерел

1. 92% бібліотек не мають якісного інтернету // Міністерство цифрової трансформації України : офіц. вебсайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/92-bibliotek-ne-mayut-yakisnogo-internetu>.
2. Концепція розвитку бібліотечної справи України від 12.02.2013. // ОУНБ імені І. Франка : вебсайт. URL: <https://lib.if.ua/prof/?p=718>.
3. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 219-р. // Верховна Рада України. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-p#Text>.

УДК 021.1:316.7(043.2)

**Максим ГОРПЕНЮК,
Мирослава ДАНИЛЕНКО**
ВСП ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини
«Україна» Дубенська філія,
м. Дубно

СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА ЯК ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КУЛЬТУРНИЙ КОМПЛЕКС

Різні історичні епохи подають певні моделі бібліотек з акцентом на їхніх провідних, відповідно до часу, функціях. Відомо, що в ХІХ, на початку ХХ століть на першому місці стояло просвітницьке значення книгозбірень, а в роки радянської влади перевагу надавали їхній ідеологічній та виховній ролі. У ХХ – початку ХХІ століть основними вважались інформаційна, комунікаційна, культурна та освітня функції бібліотек [3, с. 38].

Сьогодні книгозбірня – це не лише установа, що надає інформаційні послуги користувачам та займається комплектуванням традиційних чи цифрових фондів, вона зазнала інноваційних змін, набула формату багатофункціонального відкритого простору, що може поєднувати книгозбірню, музей, театр, картинну галерею, концертний зал, ігрові кімнати,

ЗМІСТ

Абельчакова Н. Особливості спілкування бібліотечного працівника і користувача бібліотеки	5
Білак О., Прокопович Л. Соціокультурна роль книги в публічному просторі Мукачівської міської центральної бібліотеки імені Олександра Духновича	7
Бузаші М., Веремчук О. Бібліотека як інформаційно-освітній центр	9
Веремчук О., Гасуляк С. Вебсайт бібліотеки ЗВО як інструмент інформаційного обслуговування користувачів	11
Веремчук О., Мещанінов А. Документний фонд як основа функціонування бібліотек	14
Веремчук О., Чмига В. Комплектування фондів бібліотек для дітей: проблеми надходження та вибуття	17
Гарапко В., Алмашій К. Використання нормативних документів ЮНЕСКО для етичного використання даних корінних народів штучним інтелектом	19
Гладиш С., Трачук Л. Архівування образотворчих документів	21
Головчук О. В. Історичний контекст бібліопсихології: психологічне сприйняття та значущість книги	23
Головчук О., Рубан О. Вплив книготерапії на емоційний інтелект читача	26
Гольча А., Прокопович Л. Стратегічні напрямки розвитку бібліотечної справи в Україні	28
Горпенюк М., Даниленко М. Сучасна бібліотека як поліфункціональний культурний комплекс	31
Гриценко І. Діджиталізація як основа діяльності сучасних бібліотек	33
Даниленко М. Бібліотерапія як один з методів психологічної реабілітації військових ...	36
Даниленко М., Федорук С. Цифровізація бібліотек та її соціокультурне значення	38
Демчина Л. Тенденції сучасного розвитку бібліотек ЗВО	40
Кампов Н. Становлення бібліотекознавства як науки.....	42
Качур О., Мовчан К. Бібліотерапія у вищій освіті: роль бібліотек	44
Купрунець М. Роль бібліотеки в соціалізації молоді з інвалідністю (з досвіду Рівненської обласної бібліотеки для молоді)	46
Лемак О. Українські письменники Закарпаття (20-30-ті рр. ХХ століття): роль бібліотечної педагогіки	49
Малець О., Малець Н., Бабинець М. Роль бібліотерапії в діяльності Союзу визволення України у роки Першої світової війни	51
Матвійчук О. Безпечне освітнє середовище у бібліотеці: огляд інформаційних ресурсів	54
Митничук Д., Постельжук О. Штучний інтелект на допомогу бібліотекарям	56
Мовчан К., Вишневська А. Бібліотека як платформа інтелектуального розвитку.....	58
Мовчан К., Власенко В. Бібліотека як освітній простір: розкриття можливостей для здобувачів вищої освіти	60
Мовчан К., Сабов А. Бібліотерапія в дошкільній педагогіці: перспективи та застосування	61
Моргун А. Мультимедійні засоби в бібліотечно-педагогічній діяльності: інтерактивність та відкриття нових можливостей для освіти та розвитку	63
Моргун А., Гусак Е.-О. Бібліотерапія як форма літературного лікування	66
Моргун А., Петрова А. Вплив читання на емоційний стан	69
Моргун А., Шершун Я. Психологічні аспекти читання та його вплив на розвиток особистості: роль бібліотек у підтримці психічного здоров'я людини	72

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>